

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Rundskriv

Finanstilsynets retningslinjer for gjenopprettingsplaner

RUNDSKRIV:

10/2019

DATO:

28.06.2019

RUNDSKRIVET GJELDER FOR:

Banker

Kredittforetak

Holdingsforetak i finanskonsern

Finansieringsforetak som inngår i
finanskonsern

FINANSTILSYNET

Postboks 1187 Sentrum

0107 Oslo

Innhold

1	Innledning	3
2	Lovgrunnlag	3
3	Nærmere om krav til foretakenes gjenopprettingsplaner	4
3.1	Styrets rolle	4
3.2	Krav til innhold i foretakets gjenopprettingsplan	5
3.2.1	Sammendrag av gjenopprettingsplanen	5
3.2.2	Beslutnings- og eskaleringsprosesser, samt ansvarsfordeling	5
3.2.3	Strategisk analyse	6
3.2.4	Gjenopprettningstiltak	8
3.2.5	Gjenopprettingskapasitet	10
3.2.6	Gjenopprettingsindikatorer	11
3.2.7	Scenariotesting	13
3.2.8	Forberedende tiltak	14
3.2.9	Kommunikasjonsplan	15
3.2.10	Beredskapsøvelser	15
3.3	Forholdsmessighet og forenklete krav	16
3.3.1	Anvendelse av forholdsmessighetsprinsippet	16
3.3.2	Forenklete krav til gjenopprettingsplaner	16
3.4	Foretak som inngår i samarbeidende gruppe	19
3.5	Foretak med grensekryssende virksomhet	20
4	Finanstilsynets vurdering av gjenopprettingsplaner	21
5	Tilsynsmessige virkemidler	22
5.1	Generelle tilsynsmessige virkemidler	22
5.2	Tidlig inngripen	22
5.3	Forberedelse til eventuell krisehåndtering av foretaket	23

1 Innledning

Dette rundskrivet med vedlegg gjelder foretak som skal utarbeide gjenopprettingsplaner i henhold til finansforetaksloven § 20-5. Rundskrivet oppsummerer og utdyper gjeldende krav til gjenopprettingsplaner, herunder krav til innhold og omfang, samt Finanstilsynets forventninger til foretakenes gjenopprettingsplaner og foretakenes anvendelse av forholdsmessighetsprinsippet, jf. finansforetaksloven § 20-7 første ledd.

Rundskrivet gjelder for:

- banker
- kredittforetak
- holdingforetak i finanskonsern
- finansieringsforetak som inngår i finanskonsern

Rundskrivet må ses i sammenheng med følgende krav og retningslinjer:

- Finansforetaksloven kapittel 20
- Forskrift om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksforskriften)¹
- Forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20,² del 4
- Europeiske retningslinjer, anbefalinger og kommisjonsforordninger, herunder:
 - o EBAs retningslinjer for bruk av scenarioer i gjenopprettingsplaner³
 - o EBAs retningslinjer om gjenopprettingsindikatorer⁴
 - o EBAs anbefaling om konserngjenopprettingsplaner⁵
 - o Kommisjonsforordning om forenklede krav til gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner⁶

2 Lovgrunnlag

Krisehåndteringsdirektivets bestemmelser om gjenopprettingsplaner ble innført i norsk rett gjennom endringer i finansforetaksloven kapittel 20, samt forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20, som trådte i kraft 1. januar 2019.

Kravet til å utarbeide og oppdatere gjenopprettingsplan følger av finansforetaksloven § 20-5 første ledd. Krav til konserngjenopprettingsplaner følger av § 20-5 fjerde ledd, samt forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20, del 4 artikkel 20. Det vises for øvrig til EBAs anbefaling om konserngjenopprettingsplaner.

Krav til innhold i gjenopprettingsplaner følger av finansforetaksloven § 20-5, samt forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20, del 4 avsnitt II. Det vises for

¹ [Forskrift 2016-12-09-1502](#)

² [Forskrift/2018-12-20-2256](#)

³ EBA (den europeiske banktilsynsmyndigheten), [EBA/GL/2014/06](#)

⁴ [EBA/GL/2015/02](#)

⁵ [EBA/Rec/2017/02](#)

⁶ [Forordning \(EU\) 2019/348](#)

øvrige til EBAs retningslinjer. Finansforetaksloven § 20-7 annet ledd gir Finanstilsynet hjemmel til å fastsette forenklete krav til gjenopprettingsplaner for enkeltforetak eller grupper av foretak. Forenklete krav til gjenopprettingsplaner fremgår av punkt 3.3 i dette rundskrivet. Det vises for øvrig til kommisjonsforordning (EU) 2019/348 om hvilke foretak som kan underlegges forenklete krav.⁷

Krav til Finanstilsynets vurdering av foretakenes gjenopprettingsplaner og relevante tilsynsmessige virkemidler følger av finansforetaksloven § 20-5 annet til femte ledd, § 14-6 tredje ledd, samt forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20, del 4, avsnitt III. Finanstilsynets vurdering av gjenopprettingsplaner og tilsynsmessige virkemidler er nærmere utdypet i rundskrivets kapittel 4 og 5.

3 Nærmere om krav til foretakenes gjenopprettingsplaner

3.1 Styrets rolle

Gjenopprettingsplanen er en viktig del av foretakets beredskap. Planen har som formål å stabilisere og gjenopprette foretakets finansielle stilling i en alvorlig stressituasjon. Styret skal påse at foretaket har tilgjengelig effektive og relevante tiltak som kan gjennomføres i en stressituasjon, uten at det medfører vesentlig negative konsekvenser for kunder, andre finansforetak eller økonomien for øvrig.

Finanstilsynet vil i sin vurdering av gjenopprettingsplanen legge vekt på at foretaket har tilgjengelig et bredt utvalg av tiltak, at planen er tilstrekkelig integrert i foretakets styrings- og beslutningsprosesser og om planen er tilstrekkelig relevant og operativ. Styret må påse at planen er integrert i foretakets løpende risikostyring og internkontrollsystem, og at det er etablert rutiner som sikrer at gjenopprettingsplanen oppdateres og testes etter behov, minimum en gang per år. Planen skal oppdateres oftere enn nevnt over dersom Finanstilsynet pålegger det, eller det har skjedd endringer i foretaket som nødvendiggjør endringer i planen, jf. finansforetaksloven § 20-5 første ledd bokstav e.

Styret skal for øvrig påse at det er samsvar mellom gjenopprettingsplanen og foretakets risiko- og kapitalbehovsvurdering, at eventuelle oppdateringer i ICAAP/ILAAP også gjenspeiles i gjenopprettingsplanen, og omvendt.

Styret i foretak som er underlagt krav til internrevisjon⁸ skal påse at det jevnlig foretas en uavhengig vurdering av gjenopprettingsplanen. Den uavhengige vurderingen bør være en del av styrets beslutningsgrunnlag ved behandling av gjenopprettingsplanen. Styret i foretak som ikke er underlagt krav til internrevisjon, bør vurdere om det er hensiktsmessig med en uavhengig vurdering av gjenopprettingsplanen.

⁷ [Forordning \(EU\) 2019/348](#)

⁸ Jf. [finansforetaksloven](#) § 8-16 og [finansforetaksforskriften](#) § 8-3

3.2 Krav til innhold i foretakets gjenopprettingsplan

Dette kapitlet angir hvilken informasjon gjenopprettingsplanen som et minimum skal inneholde og utdypet bestemmelsene i finansforetaksloven § 20-5, samt forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20 del 4. Kapitlet omhandler Finanstilsynets forventninger til gjenopprettingsplanens innhold, analyser og vurderinger. Forholdsmessighetsprinsippet og forenklete krav utdypes nærmere i punkt 3.3.

Gjenopprettingsplanen skal omfatte:

- Sammendrag av gjenopprettingsplanen
- Beslutnings- og eskaleringsprosesser, samt ansvarsfordeling
- Strategisk analyse, herunder analyse av kritiske funksjoner og kjernevirksomhet
- Gjenopprettningstiltak
- Gjenopprettingskapasitet
- Gjenopprettingsindikatorer
- Scenariotesting
- Forberedende tiltak
- Kommunikasjonsplan
- Beredskapsøvelser

3.2.1 Sammendrag av gjenopprettingsplanen

Det følger av forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20, del 4 artikkel 4 at gjenopprettingsplanen skal omfatte et sammendrag av planens hovedinnhold, herunder opplysninger om beslutnings- og eskaleringsprosesser, gjenopprettingsindikatorer, gjenopprettningstiltak, samt forventet effekt av tiltakene under ulike former for stress (gjenopprettingskapasitet). I den grad det foreligger hindringer for gjennomføring av de ulike tiltakene, skal det angis konkret. Sammendraget skal også inneholde en kommunikasjonsplan, og en oversikt over endringene som er gjort siden forrige oppdatering av planen med henvisning til relevante tilbakemeldinger fra Finanstilsynet. Sammendraget skal ha en form og et innhold som gjør det enkelt å få et raskt overblikk over de mest sentrale delene av planen, samt relevante eskalerings- og beslutningsprosesser.

3.2.2 Beslutnings- og eskaleringsprosesser, samt ansvarsfordeling

Krav til opplysninger om styring og kontroll knyttet til gjenopprettingsplaner fremgår av forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20, del 4 artikkel 5. Gjenopprettingsplanen skal gi en oversikt over ansvarsfordeling, herunder hvem (roller og funksjoner) som er ansvarlig for å utarbeide og oppdatere planen, samt hvem (roller og funksjoner) som er ansvarlig for å ta beslutningen om gjennomføring av gjenopprettningstiltak. Planen skal også inneholde opplysninger om relevante beslutningsprosesser, herunder tidsfrister, hvem (roller og funksjoner) som skal informeres og konsulteres, og hvem som er ansvarlig for, og har fullmakt til, å fatte beslutninger under ulike omstendigheter. Det legges til grunn at relevante roller og funksjoner i ulike konsernforetak deltar i utarbeidelse og oppdatering av planen, og at foretaket har etablert rutiner som sikrer at det er samsvar mellom prosessene på konsernnivå og prosessene i det enkelte konsernforetak. Dersom enkelte konsernforetak har individuelle gjenopprettingsplaner, skal det være en tydelig sammenheng og konsistens mellom de ulike planenes informasjons-, beslutnings- og eskaleringsprosesser.

Som nevnt under punkt 3.1, skal styret påse at gjenopprettingsplanen er integrert i foretakets løpende risikostyrings- og internkontrollsystem. Gjenopprettingsplanen skal beskrive hvordan planen, herunder gjenopprettingsindikatorer og beslutningsprosesser knyttet til gjennomføring av tiltak, er integrert i foretakets løpende risikostyring og internkontroll.

3.2.3 Strategisk analyse

Gjenopprettingsplanen skal inneholde en oversikt over, og en beskrivelse av, hvilke konsernforetak som omfattes av planen, foretakenes kjerneforretningsområder, kritiske funksjoner samt interne og eksterne koblinger⁹.

Beskrivelse av foretak som omfattes av gjenopprettingsplanen

Gjenopprettingsplanen skal inneholde en oversikt over foretakets operasjonelle og juridiske struktur. Det skal fremgå tydelig hvilke konsernforetak som omfattes av planen. Foretakene kan legge til grunn at alle relevante¹⁰ konsernforetak skal omfattes. Planen skal gi en generell beskrivelse av foretakene som omfattes av planen, herunder av forretningsmodell, strategi og forretningsplan, samt en beskrivelse av vesentlige risikoer foretaket er utsatt for.¹¹

Interne koblinger

Gjenopprettingsplanen skal inneholde en oversikt over konserninterne koblinger, herunder finansielle, juridiske og operasjonelle forhold som forventes å ha vesentlig innvirkning på effektiv gjennomføring av ulike gjenopprettings- eller krisetiltak. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket beskriver og tallfester vesentlige finansielle eksponeringer og forpliktelser, herunder garantiforpliktelser. Det forventes at foretaket vurderer hvordan interne forpliktelser påvirkes i en krisesituasjon, og eventuelle konsekvenser av dette. Gjenopprettingsplanen skal også redegjøre for eventuelle avtaler om konsernintern finansiell støtte med beskrivelse av avtaleparter og vilkår.¹²

Planen skal også beskrive operasjonelle forhold som er av betydning for daglig drift og videreføring av virksomhet i en krisesituasjon, herunder kritiske IT-systemer og sentraliserte støttefunksjoner, knyttet til eksempelvis kapitalforvaltning, risikostyring, administrasjon og IT. Planen bør også gi en oversikt over relevante avtaler om utkontraktering, interne driftsavtaler (SLA), og en vurdering av hvordan operasjonelle forhold kan være til hinder for gjennomføring av relevante tiltak.

Eksterne koblinger

Gjenopprettingsplanen skal gi en beskrivelse av vesentlige eksterne koblinger. Med vesentlige eksterne koblinger menes alle vesentlige eksponeringer og forpliktelser mot eksterne tredjeparter, herunder andre finansforetak som ikke inngår i konsernet, sentrale motparter, avregningssentraler, oppgjørsbanker og andre foretak som deltar i et interbank-, betalings-, eller verdipapiroppgjørssystem. Alle garantier mv. overfor deleide OMF-foretak skal for eksempel omtales særskilt.

⁹ Jf. [forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20, del 4](#) artikkel 6

¹⁰ Jf. [finansforetaksloven](#) § 20-1

¹¹ Jf. [forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20, del 4](#) artikkel 7

¹² Jf. [forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20, del 4](#) artikkel 7 første ledd bokstav c, fjerde avsnitt

Foretaket skal vurdere hvordan foretakets tilgang på nødvendige tjenester og markeder kan påvirkes i en alvorlig stressituasjon, både som følge av en alvorlig stressituasjon i foretaket og/eller en alvorlig stressituasjon hos motpart, der motparten ikke lenger er i stand til å levere slike tjenester. Finanstilsynet forventer at foretaket vurderer og beskriver mulige konsekvenser av nedgradering, brudd på lånevilkår eller andre relevante hendelser som medfører opphør av tjenester eller tilgang til markeder.

Foretaket skal, som en del av den strategiske analysen, også vurdere om foretaket eller konsernet er en viktig tilbyder av tjenester eller produkter til tredjeparter, og hvilke konsekvenser opphør av slike tjenester eller produkter kan få for tredjeparter i ulike situasjoner.

Kjerneforretning og kritiske funksjoner

Gjenopprettingsplanen skal inneholde en vurdering av foretakets kjerneforretningsområder. Formålet med å identifisere kjerneforretningsområder i gjenopprettingsplanen er først og fremst å gi tilsynsmyndigheten og krisehåndteringsmyndigheten en forståelse av, og oversikt over, hvilke forretningsområder som er sentrale for videre drift ved krisehåndtering av foretaket av hensyn til foretakets langsiktige finansielle posisjon og levedyktighet. Vurderingen av kjerneforretningsområder skal være metodisk og basert på både kvantitative og kvalitative vurderinger. Foretaket står fritt til å velge hvilke vurderingskriterier som skal benyttes, men må dokumentere hvilke kriterier som er anvendt, beskrive metodikken og begrunne hvorfor enkelte forretningsområder er utpekt som kjerneforretningsområder.

I utgangspunktet bør foretaket legge vekt på virksomhetens bidrag til inntjening og finansiering, samt omdømme, herunder merkevareverdi og tillit blant kunder og investorer. Forretningsområder som ikke bidrar vesentlig til foretakets lønnsomhet, kan likevel være strategisk verdifulle eller representere en fremtidig verdi for foretaket, og bør vurderes. Foretaket kan også legge til grunn andre vurderingskriterier, eksempelvis antall ansatte, markedsandel eller andre relevante kriterier.

Gjenopprettingsplanen skal inneholde en vurdering av foretakets kritiske funksjoner. Med "kritiske funksjoner" menes virksomhet, aktiviteter, tjenester eller produkter som ved bortfall vil kunne medføre vesentlig negative konsekvenser for kunder, andre finansforetak eller den finansielle stabiliteten. Finanstilsynet ber foretakene være oppmerksomme på at et foretak som har kritiske funksjoner, jf. forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20 del 4 artikkel 6 første ledd, ikke nødvendigvis er systemviktig, jf. CRD IV-forskriften § 24. Ved vurdering av kritiske funksjoner skal foretaket vurdere om tjenestene og funksjonene som virksomheten tilbyr tredjeparter, vil kunne erstattes av andre tilbydere. Dersom tjenesten ikke kan erstattes av andre tilbydere innen rimelig tid, skal virksomheten defineres som en kritisk funksjon. Ved vurdering av kritiske funksjoner bør foretaket legge til grunn at flere foretak er kriserammet (systemkrise). Foretakene bør legge til grunn metodikken for vurdering av kritiske funksjoner som følger av vedlegg 1. Finanstilsynet kan beslutte at foretakets produkter eller tjenester skal defineres som kritiske funksjoner, uavhengig av foretakets egen vurdering.

Oppsummering av strategisk analyse

Gjenopprettingsplanen skal gi en oppsummerende oversikt over hvilke konsernforetak som utøver kritiske funksjoner og/eller kjerneforretning, samt om foretakene omfattes av interne og eksterne koblinger som nevnt i analysen.

3.2.4 Gjenopprettingstiltak

Gjenopprettingstiltak er de tiltakene foretaket kan gjennomføre for å avhjelpe en krisesituasjon, ved å bidra til å opprettholde eller gjenopprette foretakets finansielle stilling i, eller i etterkant av, en stressperiode. Forberedelser og vurdering av tiltak i forkant av en krisesituasjon utgjør en sentral del av foretakets beredskap.

Valg av tiltak

Gjenopprettingsplanen skal inneholde en rekke ulike tiltak som alene, eller i kombinasjon, kan bidra til å øke sannsynligheten for at foretaket kan klare seg gjennom ulike typer stress. Tiltakene skal være relevante med hensyn til forretningsmodell, risikoprofil, størrelse og kompleksitet.

Planen skal inneholde alle relevante tiltak som kan gjennomføres i en normalsituasjon, og tiltak som vil kunne komme til anvendelse i en alvorlig stresssituasjon. Også tiltak som kan endre foretakets forretningsmodell og strategi skal omfattes av planen, herunder avhending av deler av, eller hele virksomheten, dersom dette er relevant.

Som regel vil foretakets handlingsrom i en alvorlig stresssituasjon være avhengig av hvilke tiltak foretaket har gjennomført på et tidligere tidspunkt, ettersom foretakets handlingsalternativer begrenses etter hvert som tiltakene gjennomføres. Foretakets handlingsrom vil også påvirkes av det makroøkonomiske bildet, og av hva andre finansforetak gjør på samme tidspunkt. Dersom foretaket har vurdert tiltak som ikke omfattes av gjenopprettingsplanen, skal dette fremgå av planen, sammen med en begrunnelse for hvorfor det aktuelle tiltaket ikke anses relevant.

Rimelighetsvurdering

Tiltakene skal være realistiske og kunne gjennomføres innen rimelig tid og uten skadevirkninger for kunder, andre finansforetak og økonomien for øvrig. Finanstilsynet legger til grunn at gjenopprettingsplanen beskriver situasjoner hvor det kan være aktuelt å gjennomføre de ulike tiltakene, vurderer om tiltakene er gjensidig utelukkende eller begrenser andre tiltak, og eventuelt under hvilke omstendigheter. I denne sammenheng forventer Finanstilsynet at foretaket også vurderer forhold som kan være til hinder for, forsinke gjennomføring, eller redusere effekten av det enkelte tiltaket, herunder operasjonelle, juridiske og finansielle forhold, jf. punkt 3.2.3. Det bør fremgå av analysen under hvilke markedsforhold det er aktuelt å benytte det enkelte tiltaket, og om gjennomføring av tiltaket er avhengig av tredjeparter.

Dersom foretaket har relevant erfaring fra gjennomføring av liknende tiltak, bør det fremgå av vurderingen. Om foretaket vurderer at det er forhold som kan være til hinder for, redusere effekten av, eller forsinke gjennomføring av tiltakene, skal foretaket beskrive hvordan hindringene kan avhjelpes. Se for øvrig omtalen av forberedende tiltak i punkt 3.2.8.

Tilgang på sentralbankfasiliteter

Gjenopprettingsplanen skal inneholde en analyse av foretakets tilgang på sentralbankfasiliteter og en oversikt over eiendeler som kan stilles som sikkerhet overfor sentralbanken.¹³ I denne sammenheng forventes det at foretaket utarbeider en operasjonell plan for tilgang på likviditetsfasiliteter, både i Norges Bank og, dersom relevant, i utenlandske sentralbanker. Foretaket skal gjøre seg kjent med de ulike fasilitetene og hva som kreves for å få tilgang til

¹³ Jf. [finansforetaksloven](#) § 20-5 første ledd, bokstav c

disse. Foretaket bør også vurdere tidsaspektet knyttet til bruk av sentralbankfasiliteter i en eventuell krisesituasjon, jf. punktet under.

Gjennomføring av tiltak, herunder tidsplan

Foretaket skal beskrive prosessen for gjennomføring av det enkelte tiltaket, hva som kreves av forberedelser, herunder nødvendige beslutningsprosesser før, under og etter at tiltaket er gjennomført.

Finanstilsynet forventer at foretaket har en handlingsplan for hvert av tiltakene, med beskrivelser av beslutnings- og gjennomføringsprosesser samt relevante ansvarshavere. Det bør fremgå av handlingsplanen hvordan styret vil påse at eventuelle kritiske funksjoner videreføres ved gjennomføring av tiltakene.

Foretaket skal vurdere tidsaspektet knyttet til gjennomføring av tiltakene, enkeltvis, i kombinasjon, og i ulike stressituasjoner. Foretaket skal vurdere hvor lang tid det vil ta å gjennomføre det enkelte tiltaket under ulike omstendigheter og hvor lang tid det tar å oppnå ønsket effekt. I vurderingen av tidsperspektivet skal foretaket ta hensyn til nødvendige forberedelser, som for eksempel innhenting av datagrunnlag og øvrig informasjon, tillatelse fra kunder og relevante tilsynsmyndigheter, samt eventuelle juridiske avklaringer som er nødvendige for å gjennomføre tiltaket. Dersom gjennomføring av tiltaket er avhengig av tredjeparter og/eller eksterne IT-systemer/tjenester, skal dette tas hensyn til i vurderingen.

Finanstilsynet legger til grunn at foretaket også vurderer tidsplanen i lys av interne og eksterne koblinger, og andre forhold som kan være til hinder for å gjennomføre tiltakene. Foretaket skal også vurdere nødvendige grep som eventuelt kan bidra til raskere gjennomføring av det enkelte tiltaket.

Vurdering av tiltakene – effekt

Finanstilsynet legger til grunn at foretaket forklarer hvordan tiltakene alene, eller i kombinasjon, vil kunne bidra til at den finansielle stillingen gjenoprettes under ulike markedsforhold og stressituasjoner. Foretaket skal analysere, vurdere og kvantifisere den antatte virkningen av de enkelte gjenopprettings tiltakene. Foretaket skal som et minimum angi forventet effekt på ren kjernekapitaldekning, uvektet kapitaldekning og LCR, både i prosent og i kronebeløp. Det skal fremgå tydelig hvilke forutsetninger som ligger til grunn for vurderingen. Effekten kan oppgis i intervaller så fremt det fremgår hvilke scenarioer og forutsetninger som ligger til grunn for de ulike størrelsene i intervallet. Foretaket skal også kvantifisere den antatte virkningen av tiltakene på foretakets resultat og balanse. Foretaket bør, ved vurdering av den kvantitative effekten av enkelttiltak, også se hen til tiltakenes virkning i ulike stressituasjoner, jf. punkt 3.2.7. Vurderingen skal dokumenteres.

Ved vurdering av tiltak som omfatter salg av eiendeler, skal foretaket benytte kjente verdsettelsesprinsipper og ta i betraktning observert markedsverdi for salg av liknende virksomhet. Forutsetningene som ligger til grunn for verdsettelsen skal dokumenteres. Finanstilsynet forventer i denne sammenheng at foretaket har en konservativ tilnærming og legger til grunn en realistisk avkortning som gjenspeiler forventede markedsforhold på salgstidspunktet. Finanstilsynet legger til grunn at det må forventes en betydelig avkortning i salgsverdien i en alvorlig stressituasjon. Gjenopprettingsplanen bør angi potensielle kjøpere av virksomhet som kan avhendes. Foretaket bør vurdere hvilken informasjon som må være tilgjengelig for å gjennomføre kjøpsanalyse (due diligence), og dokumentere at slik informasjon kan gjøres tilgjengelig innenfor den aktuelle tidsrammen. Foretakene bør vurdere

om det er forhold som er til hinder for at nødvendig informasjon kan deles med tredjeparter, og eventuelt beskrive hvordan dette kan håndteres.

Foretaket må i sin vurdering av den totale gjenopprettingskapasiteten også ta i betraktning virksomhetens kapasitet og evne til å håndtere gjennomføring av flere tiltak samtidig, både generelt og i lys av ulike stressituasjoner og markedsforhold.

Konsekvensanalyse – konsekvenser for foretakets kjerneforretning og kritiske funksjoner

I tillegg til vurderingen av tiltakenes effekt, skal foretaket (gjelder konsern) vurdere og beskrive eventuelle konsekvenser for konsernet som helhet, for det enkelte konsernforetaket og for tredjeparter (kunder, andre finansforetak og økonomien for øvrig). Foretaket skal legge til grunn fortsatt drift etter at relevante tiltak er gjennomført.

I konsekvensanalysen bør foretaket blant annet vurdere konsekvenser for lønnsomhet, produksammensetning, risikoprofil, omdømme og markedstillit. Konsekvenser for foretakets kjerneforretning skal vurderes særskilt. I den grad foretaket legger til grunn tiltak som innebærer en vesentlig belastning på foretakets ressurser, skal foretaket vurdere hvordan dette vil påvirke den løpende driften i gjenopprettingsfasen, herunder konsekvenser for foretakets inntjening, lønnsomhet, risikoprofil og omdømme.

Foretaket skal også analysere hvilke konsekvenser tiltak, og kombinasjonen av tiltak, kan få for eksterne tredjeparter, herunder foretakets kunder og andre finansforetak. Foretak som har kritiske funksjoner må vurdere om videreføring av de kritiske funksjonene vil være avhengig av interne og/eller eksterne støttefunksjoner og -systemer ved gjennomføring av tiltaket. Eksempler på slike støttefunksjoner og -systemer kan være IT- og/eller kontrollsystemer, ressurser og fagmiljøer knyttet til finansiering, risikostyring, kontroll, modellering, IT, regnskap mv. Foretaket bør også vurdere hvordan gjennomføringen av ulike tiltak i ulike stressituasjoner vil kunne påvirke kritiske funksjoner og tilhørende støttefunksjoner. Dersom foretaket vurderer at gjennomføring av tiltakene med stor sannsynlighet vil påvirke kritiske funksjoner og/eller støttefunksjoner, må foretaket vurdere om tiltaket kan gjennomføres uten at det får vesentlig negative effekter for kunder, andre finansforetak eller finansiell stabilitet.

Foretak som har kritiske funksjoner skal krisehåndteres ut fra hensynet til finansiell stabilitet, jf. finansforetaksloven § 20-15. Krisehåndteringsmyndighetens rolle er blant annet å påse at samfunnskritiske funksjoner videreføres når et foretak er kriserammet og satt under krisehåndtering. Foretak som har kritiske funksjoner skal derfor i gjenopprettingsplanen også vurdere hvordan gjennomføring av tiltak kan begrense handlingsalternativene ved en eventuell påfølgende krisehåndtering av foretaket, og om det er øvrige forhold som kan være til hinder for en eventuell krisehåndtering.

3.2.5 Gjenopprettingskapasitet

I tillegg til å vurdere effekten av enkeltvise gjenopprettings tiltak, skal foretaket vurdere beste estimat for den samlede effekten av tiltak som kan avhjelpe en alvorlig stressituasjon. Foretaket skal både vurdere den totale gjenopprettingskapasiteten med utgangspunkt i en reversert stresstest og den samlede gjenopprettingskapasiteten i ulike stressscenarier, jf. punkt 3.2.7.

Total gjenopprettingskapasitet

Gjenopprettingsplanen skal dokumentere foretakets totale gjenopprettingskapasitet. Med gjenopprettingskapasitet menes den samlede finansielle effekten av tiltakene foretaket har tilgjengelig for å motvirke en alvorlig krisesituasjon. Foretaket bør dokumentere sin totale gjenopprettingskapasitet, herunder effekten på ren kjernekapitaldekning, total kapitaldekning, uvektet kapitaldekning, LCR, resultat og balanse. Ved vurdering av total gjenopprettingskapasitet kan foretaket legge til grunn en reversert stresstest hvor utgangspunktet er vesentlig brudd på lovfastsatte krav. Den totale gjenopprettingskapasiteten vil være avhengig av en rekke forhold, herunder hvilke tiltak og kombinasjoner av tiltak som er mulig å gjennomføre, og i hvilken rekkefølge, samt den samlede effekten av de aktuelle tiltakene. Foretaket må ta høyde for organisasjonens evne og kapasitet til å gjennomføre relevante tiltak i den aktuelle tidsperioden som er lagt til grunn. Foretaket må i vurderingen også ta hensyn til at andre finansforetak kan gjennomføre liknende tiltak og vurdere hvordan dette kan påvirke den totale gjenopprettingskapasiteten.

Gjenopprettingskapasitet i ulike stressscenarioer

For gjenopprettingsplaner som inkluderer stressscenarioer, skal den samlede gjenopprettingskapasiteten gjengis for hvert scenario. Foretaket skal vise den isolerte effekten av hvert tiltak, samt den kumulative effekten av tiltakene gjennom scenarioet, og den samlede effekten av aktuelle tiltak som kan gjennomføres over hele scenarioforløpet.

3.2.6 Gjenopprettingsindikatorer**Type og sammensetning**

Foretaket skal definere relevante gjenopprettingsindikatorer som alene, eller i kombinasjon, indikerer at foretakets finansielle stilling er, eller i nærmeste fremtid kan bli, alvorlig svekket. Indikatorene er først og fremst et varselsignal som indikerer at foretakets finansielle stilling kan bli alvorlig svekket hvis det ikke gjennomføres nødvendige tiltak for å motvirke dette. Gjenopprettingsplanen skal ikke legge til grunn automatisk gjennomføring av tiltak som følge av brudd på indikatorer. Brudd på indikatorer vil i første omgang utløse en vurderings- og eventuelt en eskaleringsprosess.

Indikatorene skal være relevante og tilpasses foretakets forretningsmodell, størrelse, kompleksitet, virksomhet og risiko. Gjenopprettingsplanen skal inneholde både kvalitative og kvantitative indikatorer. Finanstilsynet anbefaler foretaket, så langt det er mulig, å velge gjenopprettingsindikatorer som allerede inngår i foretakets rammeverk for risikostyring. Foretaket står fritt til å velge type og antall gjenopprettingsindikatorer, så fremt minimumskravene overholdes.¹⁴

Foretaket skal vurdere om det er relevant med egne gjenopprettingsindikatorer for enkelte konsernforetak eller forretningsområder, eksempelvis for boligkredittforetak og/eller særskilte risikoområder. Bransje-, marked- eller makroøkonomiske indikatorer kan være relevante i så måte. I tabellen under fremgår minimumskrav for type og antall indikatorer for norske foretak. For forenklede gjenopprettingsplaner gjelder egne krav til indikatorer, jf. punkt 3.3. Foretaket skal ha både kvantitative og kvalitative, samt fremoverskuende indikatorer. Dersom foretaket vurderer minimumsindikatorene som mindre relevante for virksomheten, kan indikatorene erstattes av andre indikatorer innen samme kategori dersom dette er tilstrekkelig begrunnet.

¹⁴ [EBA/GL/2015/02](#)

	FORENKLEDE KRAV	FULLE KRAV
Kapital	<ul style="list-style-type: none"> • Ren kjernekapitaldekning • Total kapitaldekning • Uvektet kjernekapitaldekning 	<ul style="list-style-type: none"> • Ren kjernekapitaldekning • Total kapitaldekning • Uvektet kjernekapitaldekning
Likviditet	<ul style="list-style-type: none"> • LCR • NSFR • Markedsfinansiering pris 	<ul style="list-style-type: none"> • LCR • NSFR • Markedsfinansiering pris
Lønnsomhet	<ul style="list-style-type: none"> • En valgfri indikator 	<ul style="list-style-type: none"> • Avkastning på egenkapital eller totalkapital • Vesentlige operasjonelle tap
Portefølje-kvalitet	<ul style="list-style-type: none"> • En valgfri indikator 	<ul style="list-style-type: none"> • Økning i misligholdte lån (>90 dg) • Nedskrivninger i % av brutto misligholdte lån
Marked		<ul style="list-style-type: none"> • Rating: Negative watch eller downgrade • CDS spread • Endringer i aksjepris
Makro		<ul style="list-style-type: none"> • Endringer i BNP • CDS stat

Finanstilsynet legger til grunn at foretaket gir en utførlig beskrivelse av de ulike indikatorene og begrunner nivået, jf. punktet under.

Nivå

Foretaket skal påse at indikatorene hver for seg, og samlet, fanger opp både stressituasjoner som utvikler seg raskt og stressituasjoner som utvikler seg over tid. Indikatorene skal kalibreres på et nivå som sikrer at foretaket kan gjennomføre nødvendige tiltak i god tid før situasjonen blir så alvorlig at foretaket må tære på systemrisikobufferen (og SIFI-buffer for systemviktige foretak). Ved kalibrering av kapitalindikatorene bør foretaket legge til grunn en margin som gir tilstrekkelig handlingsrom for gjennomføring av tiltak.

Finanstilsynet vil i sin vurdering av nivå for kalibrering av indikatorer legge vekt på hvilke tiltak foretaket har tilgjengelig, og hvor raskt tiltakene lar seg gjennomføre under ulike omstendigheter. Foretak som har få tilgjengelige tiltak, tiltak som det vil ta tid å gjennomføre, eller hvor det foreligger vesentlige hindringer for gjennomføring av tiltakene, skal ta hensyn til dette ved kalibrering av indikatornivået for å sikre at foretaket har tilstrekkelig tid til å gjennomføre aktuelle tiltak.

Foretaket skal begrunne valg av nivå for de ulike indikatorene og vurdere om nivået gir foretaket nødvendig handlingsrom til å gjennomføre tiltak innen rimelig tid før Finanstilsynet griper inn med mer alvorlige virkemidler. Nivået på gjenopprettingsindikatorene skal ses i sammenheng med foretakets øvrige rammeverk for risikostyring og kontroll, og foretaket skal

påse at nivået på indikatorene, både individuelt og samlet sett sikrer rettidig gjennomføring av gjenopprettningstiltak.

Finanstilsynet anser det som beste praksis at gjenopprettingsplanen gir en samlet oversikt over foretakets ulike risikoindikatorer, herunder indikatorer for tidlig varsling og gjenopprettingsindikatorer med tilhørende terskelverdier, eventuelt også fremstilt ved "trafikklys". Foretaket bør i oversikten også angi de ulike nivåene for hver enkelt indikator. Dersom foretaket opererer med flere ulike terskelverdier for samme indikator, vil Finanstilsynet legge vekt på at foretaket har tilstrekkelig rom for å gjennomføre relevante tiltak etter at den siste terskelen for hver enkelt indikator er nådd (gjenopprettingsindikatoren).

3.2.7 Scenariotesting

Formålet med stresstesting i gjenopprettingsplanen er først og fremst å teste foretakets gjenopprettingskapasitet i ulike stressituasjoner og om indikatorene er relevante og kalibrert på riktig nivå, slik at foretaket kan gjennomføre nødvendige tiltak. Scenarioene er et verktøy for å teste om det er samsvar mellom de ulike delene i planen, og om gjenopprettning av foretakets finansielle stilling kan gjennomføres under ulike typer alvorlige omstendigheter.

I tabellen under fremgår minimumskrav til type og antall scenarioer for norske foretak:

	FORENKLEDE KRAV	FULLE KRAV
Scenario 1	<ul style="list-style-type: none"> Reversert stresstest 	<ul style="list-style-type: none"> Foretaksspesifikt scenario
scenario 2	<ul style="list-style-type: none"> Ikke obligatorisk 	<ul style="list-style-type: none"> Systemkrisescenario
scenario 3	<ul style="list-style-type: none"> Ikke obligatorisk 	<ul style="list-style-type: none"> Kombinasjon av foretaksspesifikt scenario og systemkrisescenario
Scenario 4	<ul style="list-style-type: none"> Ikke obligatorisk 	<ul style="list-style-type: none"> Valgfri type scenario (kun systemviktige foretak)

Scenarioene skal være relevante for foretakets størrelse, kompleksitet, type virksomhet, forretningsmodell og risiko. Samlet sett skal scenarioene utformes slik at foretakets gjenopprettingskapasitet testes både i situasjoner med hurtigvirkende stress og i situasjoner hvor stressituasjonen utvikler seg over lengre tid. Foretaket skal legge til grunn minimum ett scenario som omfatter en hurtigvirkende likviditetskrise. Foretaket bør vurdere om det er aktuelt å benytte egne scenarioer for enkelte konsernforetak, eksempelvis boligkredittforetak. Finanstilsynet legger til grunn at foretak som inngår i samarbeidende grupper vurderer tiltak og indikatorer i lys av en situasjon hvor ett eller flere av de øvrige foretakene som inngår i den samarbeidende gruppen, får problemer.

Stressscenarioene skal være alvorlige og representere situasjoner hvor foretaket ville vært nær insolvens ("kriserammet") uten gjennomføring av tiltak. Selv om et slikt utfall vurderes som lite sannsynlig, er dette hensiktsmessig for å teste foretakets totale gjenopprettingskapasitet under ulike omstendigheter. Foretaket skal beskrive hvert scenario slik at det er mulig å forstå hvordan scenarioet utvikler seg over tid, herunder konteksten for scenarioet.

Gjenopprettingsplanen skal tydeliggjøre tidspunktet for når de ulike indikatorene brytes i det enkelte scenario, og i hvilken rekkefølge. Det skal også fremgå tydelig hvilken risikosone foretaket befinner seg i på de aktuelle tidspunktene (normalfase, tidlig varsling, forberedelsesfase, gjenopprettingsfase mv.). Videre skal foretaket beskrive hvilke tiltak det ville være aktuelt å gjennomføre, og i hvilken rekkefølge, i det aktuelle scenarioet. Gjenopprettingsplanen skal vise hvordan scenarioet forventes å utvikle seg over tid, både med og uten gjennomføring av tiltak.

Foretaket skal vurdere både individuell og samlet effekt av tiltakene i de ulike scenarioene. Vurderingen skal ta høyde for forhold som kan være til hinder for, eller forsinke, gjennomføring av tiltak i det aktuelle scenarioet, jf. punkt 3.2.3. Videre skal foretaket, med bakgrunn i hvert enkelt scenario, vurdere om gjenopprettingsindikatorene er kalibrert på et nivå som sikrer at de aktuelle tiltakene kan gjennomføres tidsnok. Finanstilsynet vil i sin vurdering legge vekt på at scenarioet viser at foretaket har tilstrekkelig handlingsrom for å gjennomføre relevante tiltak.

3.2.8 Forberedende tiltak

Foretaket skal som nevnt vurdere om det foreligger operasjonelle, juridiske eller finansielle forhold som kan være til hinder for effektiv gjennomføring av gjenopprettings tiltak i ulike stressituasjoner, jf. punkt 3.2.3 og 3.2.7. Dersom foretaket vurderer at det foreligger vesentlige hindringer, eller at det er sannsynlig at slike hindringer vil oppstå i en krisesituasjon, skal foretaket utarbeide en oversikt over forberedende tiltak som kan bidra til å fjerne hindringene, alternativt tiltak for å effektivisere gjennomføring av de relevante tiltakene. Oversikten skal omfatte både tiltak som kan gjennomføres i forkant av en krisesituasjon og handlingsplaner som beskriver hva foretaket må gjøre i en krisesituasjon for å sikre effektiv gjennomføring av tiltakene. Under følger eksempler på forberedende tiltak:

- Vurdere tilgang på likviditetsstøtte fra andre finansforetak.
- Kartlegge konsekvenser ved brudd på avtalevilkår, terskelverdier, marginkrav mv. knyttet til derivatavtaler.
- Kartlegge potensielle kjøpere som kan være aktuelle ved avhending av virksomhet, både ved avhending av foretak og salg av porteføljer (carve-out).
- Legge til rette for at datarom for relevant portefølje kan gjøres tilgjengelig på kort tid.
- Kartlegge hvordan foretak, virksomhet eller enkeltporteføljer kan overføres til en kjøper med tanke på IT-systemer og nødvendige støttefunksjoner.
- Kartlegge og vurdere juridiske problemstillinger knyttet til avhending av virksomhet slik at nødvendige tillatelser kan innhentes raskere i en krisesituasjon (fra kunder, myndigheter mv.).

3.2.9 Kommunikasjonsplan

Gjenopprettingsplanen skal inneholde en kommunikasjonsplan som gir oversikt over intern og ekstern kommunikasjon i en alvorlig stressituasjon.¹⁵ Kommunikasjonsplanen skal omfatte informasjons- og kommunikasjonsplan overfor foretakets ansatte, eiere og andre investorer, myndigheter, motparter, finansmarkeder, infrastrukturforetak, innskyttere og offentligheten i en alvorlig stressituasjon.

Foretaket bør i tillegg vurdere kommunikasjonsbehovet for hvert enkelt tiltak, og i lys av ulike markedsforhold. Kommunikasjonsplanen skal inneholde informasjon om hvordan foretaket vil håndtere negative markedsreaksjoner.

Dersom foretaket allerede har en kommunikasjonsplan som i det vesentligste dekker kravene som nevnt over, er det tilstrekkelig å henvise til denne. Kommunikasjonsplanen skal da legges ved foretakets gjenopprettingsplan når planen oversendes Finanstilsynet for vurdering.

3.2.10 Beredskapsøvelser

Finanstilsynet legger til grunn at foretaket regelmessig og i forbindelse med oppdatering av gjenopprettingsplanen gjennomfører beredskapsøvelser for å teste hvordan gjenopprettingsplanen kan komme til anvendelse i en reell krisesituasjon. Med beredskapsøvelser menes øvelser hvor foretaket tar utgangspunkt i scenarioene i gjenopprettingsplanen og simulerer nødvendige ledelses- og beslutningsprosesser.

Finanstilsynet legger til grunn at nødvendige nøkkelressurser involveres i beredskapsøvelsen, herunder relevante ledelsesfunksjoner. Under følger eksempler på tema som bør testes ved hjelp av beredskapsøvelser:

- Testing av kontroll- og beslutningssystemer, for eksempel hvor lang tid det tar å samle relevante beslutningstakere og fatte nødvendige beslutninger om gjennomføring av tiltak.
- Teste/simulere operasjonelle forhold knyttet til de ulike gjenopprettningstiltakene, herunder om det lar seg gjøre å gjennomføre flere av tiltakene parallelt.
- Teste/simulere kommunikasjonsplaner.
- Teste tidsaspektet knyttet til gjennomføring av ulike tiltak, eksempelvis forberedelse av datarom mv.
- Teste tilgang på sentralbankfasiliteter.

Finanstilsynet forventer at foretaket gjennomfører en evaluering i etterkant av hver øvelse, og at evalueringen dokumenteres. Evalueringen bør inngå i gjenopprettingsplanen ved påfølgende revisjon. Foretakets samlede evaluering fra siste beredskapsøvelse bør legges ved gjenopprettingsplanen ved oversendelse til Finanstilsynet.

¹⁵ Jf. [forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20 del 4](#) artikkel 14

3.3 Forholdsmessighet og forenklete krav

3.3.1 Anvendelse av forholdsmessighetsprinsippet

Finanstilsynet legger til grunn at omfanget av beskrivelser og eventuelle vurderinger i de ulike delene av gjenopprettingsplanen tilpasses foretakets størrelse, kompleksitet, type virksomhet og risiko innenfor rammen av kravene som stilles til det enkelte foretaket. Forhold som vurderes som lite relevant for foretaket kan utelates, så fremt dette er tilstrekkelig begrunnet.

Gjenopprettingsplanen skal i hovedsak fokusere på tiltak og relevante analyser og konsekvensvurderinger knyttet til foretakets kjernevirksomhet og kritiske funksjoner. For øvrige virksomhetsområder og konsernforetak er det tilstrekkelig med overordnet vurdering av konsekvenser. Således vil den strategiske analysen være avgjørende for gjenopprettingsplanens kompleksitet og omfang.

3.3.2 Forenklete krav til gjenopprettingsplaner

Foretak underlagt forenklete krav til gjenopprettingsplaner

Finanstilsynet har fastsatt at foretak som inngår i SREP gruppe¹⁶ 3 og 4 kan følge forenklete krav til gjenopprettingsplaner. Dersom Finanstilsynet vurderer at foretak som inngår i SREP gruppe 3 eller 4 likevel skal underlegges fulle krav til gjenopprettingsplaner, vil aktuelle foretak bli underrettet om dette per brev. Finanstilsynet vil løpende vurdere hvilke foretak som kan ha forenklete gjenopprettingsplaner. Selv om et foretak oppfyller kriteriene¹⁷ for å ha forenklete gjenopprettingsplaner, er det likevel opp til Finanstilsynet å vurdere om foretaket skal underlegges forenklete krav.

Foretak som har kritiske funksjoner, eller som forventes å representere en vesentlig belastning for Bankenes sikringsfond ved krisehåndtering/avvikling, kan ikke ha forenklete gjenopprettingsplaner. I vurderingen av hvilke foretak som skal være underlagt forenklete krav, ser Finanstilsynet blant annet hen til foretakenes størrelse, risikoprofil, kompleksitet, eierstruktur, virksomhetens art og omfang, og i hvilken grad foretaket er sammenvevet med resten av finanssystemet.

Frekvens for oppdatering av forenklete gjenopprettingsplaner

Styret i foretak som er underlagt forenklete krav til gjenopprettingsplaner skal årlig vurdere om planen fortsatt er relevant. Planen må oppdateres ved vesentlige endringer i virksomheten, og minimum hvert tredje år. Foretaket skal dokumentere vesentlige endringer i planen siden forrige oppdatering.

Innhold i forenklete gjenopprettingsplaner

Forenklete gjenopprettingsplaner skal ha hovedfokus på gjenopprettings tiltak, forhold som kan være til hinder for gjennomføring av disse, samt kapital- og likviditetsindikatorer med tilhørende rapporterings-, beslutnings- og eskaleringsprosesser som sikrer at relevante tiltak gjennomføres tidsnok. Forenklete gjenopprettingsplaner skal inneholde beskrivelse av foretakets styrings-prinsipper,¹⁸ herunder hvordan gjenopprettingsplanen er utarbeidet,

¹⁶ Inndeling av foretak i grupper for SREP-formål, jf. brev av 18. desember 2017 med [oppdatert vedlegg 31.12.2018](#)

¹⁷ Jf. [finansforetaksloven](#) § 20-7 annet ledd og [kommisjonsforordning \(EU\) 2019/348](#)

¹⁸ Jf. [forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20 del 4](#) artikkel 5

retningslinjer for godkjenning av planen samt rapporterings-, beslutnings- og eskaleringsprosesser. Foretaket skal også kort beskrive hvordan planen og gjenopprettingsindikatorerne er integrert i foretakets øvrige rammeverk for risikostyring, samt gi en oversikt over hvem som er ansvarlig for løpende overvåking, rapportering og eskalering ved brudd på gjenopprettingsindikatorer.

Den strategiske analysen¹⁹ kan i forenklete gjenopprettingsplaner begrenses til en beskrivelse av foretakets overordnede strategi og forretningsmodell, juridisk og operasjonell organisering samt en oversikt over foretakets kjerneforretningsområder. Planen skal også gi en oversikt over vesentlige interne koblinger som kan være til hinder for, eller forsinke, gjennomføring av relevante tiltak. Gjenopprettingsplanen skal også gi en oversikt over tredjeparter som foretaket er avhengig av for å opprettholde daglig drift, og om det vil være mulig å bytte tjenesteleverandør uten at den daglige driften forstyrres. Foretaket trenger ikke å vurdere kritiske funksjoner med mindre Finanstilsynet ber om det.

Kravene til gjenopprettings tiltak²⁰ gjelder også foretak som er underlagt forenklete krav. Tiltakene skal være relevante med hensyn til foretakets forretningsmodell, risikoprofil, størrelse og kompleksitet. Foretaket må påse at tiltakene kan gjennomføres tidsnok. Forenklete gjenopprettingsplaner skal først og fremst legge vekt på kapital- og likviditetsindikatorer som utløsende terskelverdier for vurdering av tiltak, se punkt 3.2.6. Kapital- og likviditetsindikatorer må derfor kalibreres på et nivå som gir foretaket tilstrekkelig handlingsrom i lys av tilgjengelige tiltak. Gjenopprettingsplanen skal inkludere tiltak som omfatter salg eller fusjon av hele eller deler av virksomheten, og foretaket skal vurdere potensielle kjøpere.

Foretaket skal vurdere effekten av de ulike tiltakene i en alvorlig stressituasjon, både isolert og kombinert. Den kombinerte effekten av tiltakene utgjør foretakets samlede gjenopprettingskapasitet. Ved vurdering av samlet gjenopprettingskapasitet kan foretaket ta utgangspunkt i en reversert stresstest. I vurderingen må foretaket ta høyde for forhold som kan være til hinder for, forsinke gjennomføringen av, eller redusere forventet effekt av de ulike tiltakene. Dersom foretaket vurderer at det foreligger hindringer for gjennomføring av tiltak, skal dette angis særskilt. Gjenopprettingsplanen skal gi en oversikt over nødvendige forberedende tiltak.²¹ Foretaket skal vurdere tilgang på sentralbankfasiliteter i en alvorlig stressituasjon og gi en oversikt over eiendeler som kan stilles som sikkerhet overfor sentralbanken.²²

Forenklete gjenopprettingsplaner trenger ikke å inneholde spesifikke gjenopprettings-scenarioer, men foretak som inngår i samarbeidende grupper bør vurdere tiltak og indikatorer i lys av at ett, eller flere av de øvrige foretakene som inngår i den samarbeidende gruppen får problemer.

Forenklete gjenopprettingsplaner skal inneholde en overordnet plan for intern og ekstern kommunikasjon i en krisesituasjon, herunder plan for å håndtere negative markedsreaksjoner. Dersom foretaket har eksisterende kommunikasjonsplan for krisehåndtering som oppfyller kravene i dette rundskrivet, er det tilstrekkelig å vise til denne. Finanstilsynet legger til grunn

¹⁹ Jf. [forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20 del 4](#) artikkel 6 og 7

²⁰ Jf. [forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20 del 4](#) artikkel 8 og 9.

²¹ Jf. [forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20 del 4](#) artikkel 11

²² Jf. [finansforetaksloven](#) § 20-5 første ledd bokstav c

at foretaket i forbindelse med oppdatering av gjenopprettingsplanen gjennomfører beredskapsøvelser for å teste hvordan gjenopprettingsplanen kan komme til anvendelse i en reell krisesituasjon.

Foretak som er underlagt forenklede krav, kan la gjenopprettingsplanen være en del av kapital- og likviditetsbehovsvurderingen (ICAAP/ILAAP). Ved overlappende tema/ beskrivelser (for eksempel av forretningsplan, strategi mv) er det tilstrekkelig å vise til relevante kapitler, så fremt øvrige krav til innhold er oppfylt. Dersom foretaket velger å innlemme beredskapsplanen på likviditetsområdet i gjenopprettingsplanen, forutsetter Finanstilsynet at gjenopprettingsplanen tilfredsstillende bestemmelser i forskrift om forsvarlig likviditetsstyring § 6. Tabellen under gir en oversikt over krav til innhold i gjenopprettingsplaner, herunder forenklede krav, med henvisning til relevante lov- og forskriftsbestemmelser.

Tema		Finans-foretaksloven	Forskrift om utfyllende regler	Rundskriv	Annet	FORENKLEDE KRAV	FULLE KRAV
Sammendrag			Artikkel 3 og 4	avsnitt 3.3.1		Artikkel 4 bokstavene a,b,d og e gjelder ikke	Gjelder fullt ut
Styringsprinsipper		§ 20-5 (1) e, (2)	Artikkel 3 og 5	avsnitt 3.3.2	EBA comparative report	Gjelder fullt ut	Gjelder fullt ut
Strategisk analyse			Artikkel 3, 6 og 7	avsnitt 3.3.3	EBA/Op/2015/05	Artikkel 7 (1) bokstavene a (iii og iv) b, d (ii), samt (2) gjelder ikke	Gjelder fullt ut
Tiltak	Generelt	§ 20-5 (1) d	Artikkel 3 og 8	avsnitt 3.3.4 og 3.3.5	EBA comparative report	Gjelder fullt ut	Gjelder fullt ut
	Alternativer	§ 20-5 (1)a og c	Artikkel 3, 8 og 9			Gjelder fullt ut	Gjelder fullt ut
	Konsekvens		Artikkel 3 og 10			Artikkel 10 (2) og (3) gjelder ikke	Gjelder fullt ut
	Gjennomførbarhet		Artikkel 3 og 11			Gjelder fullt ut	Gjelder fullt ut
	Fortsatt drift		Artikkel 3 og 12			Gjelder, men med forenklete krav til 12 (2) d	Gjelder fullt ut
Indikatorer			Artikkel 5 (3) b	avsnitt 3.3.6	EBA/GL/2015/02, EBA comp. report	Gjelder, men forenklete krav	Gjelder fullt ut
Scenarier		§ 20-5 (1) b	Artikkel 12 (2)d	avsnitt 3.3.7	EBA/GL/2015/02, EBA comp. report	Gjelder, men ikke krav til spesifikt scenario. Tar utgangspunkt i reversert stresstest	Gjelder fullt ut
Forberedende tiltak			Artikkel 3 og 15	avsnitt 3.3.8		Gjelder fullt ut	Gjelder fullt ut
Kommunikasjonsplan			Artikkel 3 og 14	avsnitt 3.3.9		Artikkel 14 (2) og (3) gjelder ikke	Gjelder fullt ut
Konserngjenoppretingsplan			Artikkel 20	kapittel 3	EBA/Op/2015/05	Artikkel 14 (2) og (3) gjelder ikke	Gjelder fullt ut

← Forholdsmessighetsprinsippet →

↑ Forholdsmessighetsprinsippet ↓

3.4 Foretak som inngår i samarbeidende gruppe

Foretak som inngår i samarbeidende grupper,²³ skal ved utforming av gjenoppretingsplanen ta høyde for en situasjon der samarbeidende foretak får alvorlige problemer, og vurdere tiltak og handlingsrom i lys av dette.

²³ Jf. [finansforetaksloven](#) § 17-12

For foretak som inngår i samarbeidende gruppe, forventer Finanstilsynet at gjenopprettingsplanen omfatter følgende vurderinger:

- En beskrivelse av, og oversikt over, vesentlige finansielle, juridiske og operasjonelle avtaler, forpliktelser, garantier og andre relevante koblinger mellom foretaket og øvrige foretak som inngår i den samarbeidende gruppen, jf. punkt 3.2.3.
- I lys av strekpunktet over: en analyse av hvordan problemer i samarbeidende foretak kan påvirke foretaket, herunder:
 - o at sentrale støttefunksjoner og/eller kritiske fagområder blir utilgjengelig, eller må overføres til andre foretak. Foretaket bør også beskrive eventuelle forberedende tiltak som kan avhjelpe en slik situasjon, jf. punkt 3.2.8.
 - o at problemer i samarbeidende foretak kan påvirke foretakets mulighet til å gjennomføre relevante tiltak og/eller redusere effekten av tiltak
- En analyse av hvordan en eventuell krise i foretaket kan påvirke andre foretak i den samarbeidende gruppen, herunder:
 - o om en krisesituasjon i foretaket, og eventuelt avvikling av foretaket, vil kunne skape vesentlige negative smitteeffekter
 - o hvordan gjennomføring av foretakets gjenopprettings tiltak kan påvirke samarbeidende foretaks muligheter til å gjennomføre liknende tiltak
- Foretaket bør også legge til grunn et scenario som omfatter en alvorlig stressituasjon i ett eller flere samarbeidende foretak, hvor dette foretaket ikke lenger kan tilby nødvendige tjenester, jf. punkt 3.2.7.

Foretaket bør vurdere om det er hensiktsmessig å gjennomføre beredskapsøvelser basert på et scenario hvor ett eller flere av de øvrige foretakene i den samarbeidende gruppen får vesentlige problemer, jf. punkt 3.2.10. Foretaket bør også ta høyde for en slik situasjon ved utforming av kommunikasjonsplanen, jf. punkt 3.2.9.

3.5 Foretak med grensekryssende virksomhet

For grensekryssende konsern der det er opprettet kollegier med deltakere fra flere europeiske lands tilsynsmyndigheter, følger Finanstilsynet EBAs retningslinjer²⁴ for arbeid i tilsynskollegier, herunder retningslinjer og anbefalinger knyttet til gjenopprettingsplaner som nevnt innledningsvis i dette rundskrivet.

Kravene til innhold i gjenopprettingsplaner for grensekryssende konsern er langt på vei de samme som for øvrige konsern, men det forventes at foretaket følger EBAs anbefalinger om hvilke foretak som skal omfattes av gjenopprettingsplanen og hvordan det enkelte foretaket skal dekkes i gjenopprettingsplanen.²⁵ Konsernforetak og filialer som er strategisk viktige for foretaket (kjerneforretningsområder), skal vurderes særskilt innenfor alle hovedemner som inngår i planen. Konsernselskap og filialer med virksomhet som er definert som samfunns-kritisk i det landet de opererer i (kritiske funksjoner), skal også vurderes særskilt når det gjelder gjennomføring av tiltak og konsekvenser av gjennomføringen.

Foretak som inngår i konsernforhold med utenlandsk morselskap skal som hovedregel dekkes i gjenopprettingsplanen for konsernet. Dersom foretakets virksomhet ikke er tilstrekkelig

²⁴ Basert på artikkel 113 og 116 i direktiv (EU) 2013/36

²⁵ [EBA/Rec/2017/02](#)

dekket i konserngjenopprettingsplanen, kan Finanstilsynet be foretaket utarbeide en individuell plan.

Det bør fremgå i hvilken grad utenlandske konsernforetak eller filialer har deltatt i utarbeidelse og oppdatering av planen. Videre bør det fremgå tydelig hvilke rapporterings-, eskalerings- og beslutningsprosesser som er etablert mellom konsernforetak/filialer i ulike land, og hvordan morselskapet sikrer at datterselskaper og filialer i andre land får tilstrekkelig informasjon om finansielle eller operasjonelle utfordringer i morselskapet, og omvendt.

4 Finanstilsynets vurdering av gjenopprettingsplaner

Finanstilsynet skal vurdere om foretakets gjenopprettingsplan oppfyller gjeldende krav og retningslinjer, og om gjenopprettingsplanen er troverdig og bygger på realistiske forutsetninger. Ved vurdering av gjenopprettingsplanen vil Finanstilsynet legge vekt på at de planlagte gjenopprettings tiltakene kan bidra til å gjenopprette foretakets finansielle stilling i en alvorlig stressituasjon, og om planen vil la seg gjennomføre raskt og med minst mulig skadevirkninger for kunder, andre finansforetak og den finansielle stabiliteten for øvrig.

Finanstilsynet vil også legge vekt på om planen er utformet slik at den har operasjonell verdi i en reell krisesituasjon, og om foretaket har gjort nødvendige forberedelser for å sikre effektiv gjennomføring av tiltakene.

I tillegg til informasjonen i foretakets gjenopprettingsplan, vil dokumentasjon og vurderinger i forbindelse med stedlige tilsyn, foretakets innrapportering til Finanstilsynet, samt analyser og vurderinger foretatt av den uavhengige kontrollfunksjonen, utgjøre underlag for Finanstilsynets vurdering av gjenopprettingsplanen. Finanstilsynet vil også legge til grunn foretakets ICAAP, samt vurdering av foretakets risiko og kapitalbehov (SREP) ved vurdering av gjenopprettingsplanen. Frekvensen for vurdering av gjenopprettingsplanen vil derfor som hovedregel samsvare med Finanstilsynets risiko- og kapitalbehovsvurdering. Foretak som inngår i SREP gruppe 1, vil få skriftlig tilbakemelding på gjenopprettingsplanen minimum årlig. Foretak som inngår i SREP gruppe 2 vil få skriftlig tilbakemelding på gjenopprettingsplanen minimum hvert annet år, og foretak som inngår i gruppe 3 og 4, og/eller er underlagt forenklete krav, vil få skriftlig tilbakemelding på planen minimum hvert tredje år. Foretaket vil motta Finanstilsynets tilbakemelding på gjenopprettingsplanen innen seks måneder fra gjenopprettingsplanen er mottatt, jf. finansforetaksloven § 20-5 annet ledd annet punktum.

Finanstilsynet vil for øvrig løpende kunne gi tilbakemelding på gjenopprettingsplanen som ledd i stedlig tilsyn (foreløpig inspeksjonsrapport og endelige merknader) og/eller som en del av kapitalbehovsvurderingen (SREP).

Vesentlige mangler

Dersom Finanstilsynet finner vesentlige mangler ved gjenopprettingsplanen, skal foretaket oversende en revidert plan senest innen tre måneder, jf. finansforetaksloven § 20-5 tredje ledd. Se for øvrig kapittel 5 under.

5 Tilsynsmessige virkemidler

5.1 Generelle tilsynsmessige virkemidler

Finanstilsynet vurderer behov for tiltak og relevante tilsynsmessige virkemidler overfor foretakene som ledd i det ordinære tilsynsarbeidet, herunder i form av den årlige risikovurderingen samt dokumentbasert og stedlig tilsyn.

Finansforetaksloven § 14-6 omtaler tilsynsmessige virkemidler, herunder oppfølging, retting og pålegg. Dersom foretakets samlede rene kjernekapitaldekning faller under summen av minstekravet, pilar 2-kravet for iboende risikoer og det samlede bufferkravet, dersom det oppstår brudd på andre lovfestede eller forskriftsfestede krav i henhold til finansforetaksloven, eller dersom Finanstilsynet vurderer at foretakets gjenopprettingsplan har vesentlige mangler og manglene ikke rettes innen den fristen Finanstilsynet har fastsatt, kan Finanstilsynet gi pålegg som nevnt i § 14-6 tredje ledd. Finanstilsynet kan blant annet gi pålegg om å endre foretakets organisering, styring og kontroll, strategier, prosesser og retningslinjer, endre eller begrense foretakets virksomhet og/eller risikoeksponering, eller gjennomføre tiltak for å øke kapitaldekningen, herunder begrense utbetaling av utbytte og begrense omfang av foretakets godtgjørelsesordninger.

5.2 Tidlig inngripen

Finansforetaksloven § 20-11 og § 20-12 hjemler ytterligere tilsynsmessige tiltak med formål å forhindre at økonomiske problemer i foretaket skal utvikle seg til en alvorlig krise i foretaket og spre seg til resten av det finansielle systemet, såkalt "tidlig inngripen". Foretaket skal i gjenopprettingsplanen påse at kapitalindikatorne er kalibrert på et nivå som sikrer at foretaket kan gjennomføre relevante tiltak i god tid før Finanstilsynet vurderer tidlig inngripen.

Virkemidlene for tidlig inngripen, jf. finansforetaksloven § 20-11, kommer i likhet med finansforetaksloven § 14-6 også til anvendelse ved brudd på lovfastsatte krav, eller dersom det forventes at foretaket vil bryte lovfastsatte krav i nær fremtid, og kan benyttes alene eller i kombinasjon med virkemidler som nevnt i § 14-6. Som ledd i tidlig inngripen kan Finanstilsynet pålegge foretaket å oppdatere gjenopprettingsplanen og/eller gjennomføre gjenopprettings tiltak, samt å utarbeide en handlingsplan for å gjenopprette foretakets finansielle stilling i den aktuelle situasjonen. Finanstilsynet kan pålegge foretaket å innkalle generalforsamlingen med kortere frist enn det som er vedtektsfestet, utarbeide en plan for restrukturering av foretakets gjeld, og/eller fremlegge et uavhengig statusoppgjør. Finanstilsynet kan også engasjere uavhengige sakkyndige til å gjennomgå og vurdere foretakets situasjon. Dersom vilkårene for å gi pålegg etter § 20-11 er oppfylt, skal Finanstilsynet varsle Finansdepartementet, Norges Bank og Bankenes sikringsfond. Etter at en slik melding er gitt, kan Finanstilsynet gi foretaket pålegg om å kontakte eventuelle kjøpere for å forberede en mulig krisehåndtering av foretaket.

Dersom foretakets økonomiske situasjon forverres vesentlig, eller det foreligger vesentlige brudd på lov eller forskrift, og virkemidlene som er hjemlet i § 20-11 ikke anses tilstrekkelig, kommer virkemidlene i § 20-12 til anvendelse. Finanstilsynet kan da gi pålegg om endring i

sammensetningen av foretakets styre eller ledelse, og dersom heller ikke dette er tilstrekkelig, kan Finanstilsynet utpeke en midlertidig administrator til å lede virksomheten i foretaket for en periode på inntil ett år.

5.3 Forberedelse til eventuell krisehåndtering av foretaket

Dersom foretaket vurderer at det er, eller i nær fremtid vil bli kriserammet, skal foretaket gi melding om dette til Finanstilsynet, jf. finansforetaksloven § 20-13. Dersom Finanstilsynet må anta at et foretak er, eller må ventes i nær fremtid å bli kriserammet, skal Finanstilsynet påse at det gjennomføres en verdivurdering av foretakets eiendeler og forpliktelser som ledd i forberedelse av en eventuell krisehåndtering av foretaket. Etter samtykke fra Finansdepartementet kan Finanstilsynet på grunnlag av verdivurderingen treffe vedtak om nedskrivning og konvertering av ansvarlig kapital, jf. § 20-14. Dette gjelder tilsvarende for holdingforetak og morselskap i finanskonsern. Et eventuelt vedtak om at foretaket skal krisehåndteres, fattes av Finansdepartementet.

Vedlegg:

Metodikk og kriterier for vurdering av kritiske funksjoner

Se vedlegget til rundskrivet på Finanstilsynets nettsted.

